

Osoko bilkura

Zangozan, 2014ko irailaren 26an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Arkotxa, Aurelia,
Azkarate, Miren,
Iñigo, Andres,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Toledo, Ana eta
Uribarren, Patxi.

Artza, Jon,
Gorrotxategi, Mikel,
Mujika, Alfontso,
Osa, Erramun,
Perez, Elixabete eta
Zabaleta, Joseba,
zegozkien gaietan.

Ezin etorriak eta ahalak: Patxi Goenagak ahala Miren Azkarateri; Jose Irazu «Bernardo Atxaga»k ahala Andres Urrutiari; Jabier Kaltzakortak ahala Andres Urrutiari; Joseba Lakarrak aha-

la Aurelia Arkotxari; Andoni Sagarnak ahala Andres Urrutiari; Patxi Salaberri ahala Andres Urrutiari; Pello Salaburuk ahala Miren Azkarateri; Joan Mari Torrealdaik ahala Xabier Kintanari; Xarles Videgainek ahala Aurelia Arkotxari; Patxi Zabaletak ahala Andres Iñigori; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Aztergaiei ekin aurretik, Angel Navallas Zangozako alkateak, 2014. urtean Nafarroa Oinez antolatzeke ardura duen Susana Garralda Zangozako Ikastolaren presidentek, Juan Cruz Labeaga Zangozako kronikari ezagunak eta txistulariek harrera egin diete euskaltzainei. Ondoren, alkateak euskaltzainak agurtu eta abegikortasunezko hitzak esan dizkie.

Andres Urrutia euskaltzainburuak, euskaltzain guztien izenean, alkateari, Zangozako herri osoari eta Zangozako Ikastolari eskerrak eman dizkie, aurretzean ere elkarrekin euskal hizkun-

tzaren eta kulturaren aldeko antzeko ekitaldiak antolatzeke aukera azpimarratuz. Bukatzeko, alkateak euskaltzainei Juan Cruz Labeagak Zangozako herriari buruz idatzitako zenbait liburu eta bertako musika disko batzuk eskaini dizkie, bai eta herriko Andre Mariaren eliz atariko behe-erliebe baten kopia ere, egun honetako ekitaldiaren oroigarritzat. A. Urrutia euskaltzainburuak Zangozako alkateari Akademiaren argitalpen batzuk eskaini dizkio, bertako bibliotekarako.

Harreraren ostean, Osoko bilkura hasi da, goizeko 10:15ean, ezkerreko zutabearen ageri diren euskaltzainak bertan direla.

Hasieran, euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorrikoen zerrenda eta horien ahalak irakurri ditu. Ondoren, quoruma badela egiaztatuta, iraileko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

Andres Iñigok eguneko programa azaldu du. Izan ere, Osoko bilkuraren ostean euskaltzainek Zangozako Ikastolari bisita egingo diote, ikastolako guraso, profesional eta ikasleekin jarduteko aukera edukiz. Bazkalostean, Zangoza bisitatuko dute Juan Cruz Labeagaren eta ikastolako guraso batzuen laguntzarekin.

Eguneko egitaraua azaldu ostean, Osoko bilkurako aztergaiak jorratu dira.

1. Osoko bilkurako bilera-agiria (2014-07-18) onartzea, hala erabakiko babiliz.

Idazkariordeak M. L. Oñederrak eta P. Goenagak bidaliriko oharrak irakurri ditu. M. L. Oñederraren oharrak bi izan dira: batetik, 4. ataleko 8. paragrafoan (3. orrialdean), «M. L. Oñederrak ez du berea irakurri nahi izan, *adieraziz luzeegi izango litzatekeela hori egitea eta bere oharrak ez zeudelako pentsatuta banatu eta berehala bozketara eramateko, euskaltzainek denboraz irakurri eta denen artean eztabaidatzeko baizik*. Edozelan ere...». Azpimarraturik dagoen esaldia gehitzeko eskatu du; bestetik, 4. ataleko 10. paragrafoan (orrialde berean) «metodologia» hitzaren ordez «prozedura» jartzea eta «...prozedura, zehazki Zuzendaritzak bakarrik ikustea oharrak bilerara baino lehen eta erantzuna bileran bertan ezagutzeta ohargileak ere. Euskaltzainburuak, erantzunez, Barne-erregelatan dagoela hori eta Europako...» zatian azpimarraturiko tartea gehitzeko eskatu du. Biak onartu dira Osoko bilkuran.

P. Goenagak ere bi zuzenketa proposatu ditu: batetik, 4. ataleko 10. paragrafoaren azkeneko esaldia beste honetaz ordeztzea eskatu du: «Patxi Goenagak adierazi du, etorkizunerako onartu den metodologia hori izanez gero, bera abstenitu egingo dela». Zuzenketa proposamena onartu da Osoko bilkuran; bestetik, hiru paragrafo beherago azaltzen den «proposatu» «erabaki» hitzaz aldatzea eskatu du. Azken honi

dagokionez, A. Urrutia euskaltzainburuak adierazi du berak ez duela erabakitzen eta gehienez bozkatzera deitzen dituela euskaltzainak. Gauzak horrela, «deitu» hitza jasoko da «erabaki» hitzaren orde.

Amaitzeko, idazkariordeak zenbait akats ortografiko, bai eta bilera-agiriaren hasieran datorren data okerra dela ere adierazi du. Zuzenketok bilera-agiriaren edukia aldatzen ez dutenez, onartu dira.

Horiek horrela, bestelako oharrak egon ez denez, bilera-agiria onartu da.

2. Astronomiako oinarrizko lexikoa (2014ko maiatzaren 30ean eginiko Osoko bilkuran aurkeztua. Ikus 2014-05-30eko Osoko bilkurako bilera-agiria): jatorriko oharrak eta iruzkinak aurkeztu, eztabaidatu eta erabaki, hala badagokio.

X. Videgainek egindako oharra heldu da, *ozar-izar* hitzari buruz. Ohar horretako arrazoiak ikusita, ZTHB-k X. Videgainen oharra aintzat hartzea erabaki zuen, horretarako arrazoiak hiru orrialdeko txosten batean xeheki azaldurik. Lantaldearen azken erabakia X. Kintanak irakurri du: «1) Ozar-izar hitzaren jatorrizko adieraren hedatzea gertatu dela aitortzea, eta *meteor shower* (en) / *lluvia de estrellas* (es) / *averse météorique, pluie d'étoiles filantes* (fr) adiera onartzea. Eta 2) Adiera bererako, *meteoro-zaparrada* eta *izar-euri* adierazleak onartzea, lehena Euskaltzaindiak berak erabili duelako, eta bigarrena ebidentzia gehien dituen delako». Gauzak horrela, bestelako oharrak ez dagoenez gero, eginiko ekarpena eta 2014ko maiatzaren 30ean aurkezturiko Astronomiako oinarrizko lexikoa onartu dira Osoko bilkuran.

3. 166. arauaren zuzenketa (2014ko ekainaren 27ko Osoko bilkuran aurkeztua. Informazio osagarria, 2014ko uztailaren 18ko Osoko bilkuran banatu zena): jatorriko oharrak eta iruzkinak aurkeztu, eztabaidatu eta erabaki, hala badagokio.

M. Gorrotxategi Onomastika batzordeko idazkariak datu eta lekukotasun berrien argitan, *Inarotz* > *Ubagua* (sin. *Inarotz*) eta *Izalde* > *Itzalde* aldaketak egitea proposatu du, horretarako arrazoiak ere azalduz. Oharrak egin ez denez, zuzenketak ontzat eman dira, eta horrelaxe jasoko dira bai arauan eta bai webgunean ere.

4. Exonomastika. Antroponimia: Erromatar Inperioko pertsona izenak eta mitologia aurkeztu.

A. Mujikak txostena, euskaltzainen artean banatua, azaldu du, irizpideak eta azalduz. Aro klasikoetako pertsonaia nabarmen batzuen izenak jarri dira, ez soilik

politika eta literaturakoak, aukera zabalagoa eginez baizik (filosofoak, juristak, artistak...) eta horiek kontuan hartzeko, testuak ere aurkeztu ditu.

Pertsona historiko batzuen izenak direla eta, A. Arkotxak gogorarazi du badirela okzitanierazko testuak eta izenak ere, eta Euskal Herriko hiri askotan okzitanierazko giza taldeak luzaro bizi izan direla, esaterako, Donostian, Iruñean, Lizarran edota Zangozan, eta alde horretatik, behar izanez gero, okzitanieraren lankidetasunaz baliatu beharko lukeela Euskaltzaindiak izen horietako batzuen forma zuzenak erabakitzerakoan. Tx. Peillenek ere ongi iritzi dio proposamenari.

Miren Azkaratek izen horien formak erabakitzeko irizpidez galdetu du, eta A. Mujikak aurrekoei segitu zaiela erantzun dio, zalantza batzuk gorabehera. M. Azkaratek esan du jendeak, oro har, Euskaltzaindiaren erabakiei kasu egin diela eta aurrerantzean ere irizpide berberei eutsi beharko geniekeela. Euskaltzainen oharrak urriaren 23rako bidaltzea erabaki da.

5. LEF. Hitz-Elkarketa/2. Aurkezpena.

Lana prestatzen aritu diren M. Azkaratek eta Elixabete Perez euskaltzain urgazleak eta, itxuratzeaz arduratu den Jon Artza argitalpenen arduradunak, Euskaltzaindiaren webgunearen atalaren azalpena egin dute. Atalak LEF batzordeak (Lexiko Erizpideak Finkatzeko batzordeak) hitz-elkarketaz egin dituen lau lanak jasotzen ditu.

Eremua lau lanez osatua dago. Horietako hiru [*Hitz-Elkarketa/1* (1987), *Hitz-Elkarketa/3* (1991) eta *Hitz-Elkarketa/4* (1992)] eskura zituen erabiltzaileak papezko edizioan, baina ez zegoen bertsio elektronikorik. Orain PDF formatuan ere kontsulta daitezke, webgunean. Laugarren lana, *Hitz-Elkarketa/2* izenekoa, argitaratu gabe zegoen. Horren edukia hiru bertsiotan eskaintzen dela azaldu da: modu interaktiboan, ordenagailuan nabigatzeko eran; PDF formatuan; eta ePub bertsioan, irakurgailu elektronikoetara jaitsi eta bertatik nabigatzeko.

M. Azkarate eta E. Perez hitzen kodifikazioa eta elaborazioa egiteko moduz eta baliaturiko irizpidez aritu dira, erabilgarria eta praktikoa izan dadin, etengabeko eguneratzea nahitaezkoa dela azpimarratuz. Horrexetarako zenbait adibide ere eman dute. Era berean, M. Azkaratek K. Mitxelenaren hitzak ekarri ditu gogora, edozein hizkuntzak bezala, euskarak ere hitz berriak premiazkoak dituela gehituz. Ondoren, orain arte egindako lanak (OEH, LEF, EEBS) aipatu ditu.

E. Perezek hitz-elkarketan agertzen diren elementu ezberdinak elkarrekin agertzeko, lotzeko erak ere aurkeztu ditu, bide batez zenbait adibide emanez. J. Artzak,

aldiz, Interneterako sarrera nola egiten den azaldu du. Aurkezpena amaitzean euskaltzainburuak hirurei eskerrak eman dizkie.

6. Esku artekoak.

6.1. Xabier Aranburu euskaltzain urgazlearen hilberri txostena. Jose Mari Iriondo ohorezko euskaltzainak paratuko du, 2014ko irailaren 11n Zuzendaritzari adierazitakoaren arabera.

6.2. Bizkaiko Foru Aldundiaren eta Euskaltzaindiaren arteko hitzarmena. Irailaren 11n, Bizkaiko Foru Aldundiak eta Euskaltzaindiak Akademiaren egoitzaren 30 urterako lagapen-hitzarmena sinatu dute, Bizkaiko Foru Aldundiaren Foru Jauregian. Jose Luis Bilbao Bizkaiko ahaldu nagusiak eta Andres Urrutia euskaltzainburuak sinatu dute dokumentua, ondoan, Aldundiaren Gobernu Kontseiluko kideak eta Akademiako Zuzendaritzako kideak eta lurralde ordezkariak izan dituztela.

6.3. Euskarazko Tesien Laugarren Koldo Mitxelena Sarien 2014ko deialdia. Eskariak aurkezteko aldia irailaren 8tik gaur arte egon da zabalik. Era berean, deialdiaren berri eman da Euskaltzaindiko eta Euskal Herriko Unibertsitateko webguneen bidez. Horretarako, Euskaltzaindiak izendatu dituen epaimahaiko kideak hauek dira:

Ingeniaritza eta Arkitektura	Andoni Sagarna Izagirre
Artea eta Giza Zientziak	Esti Amorrortu
Gizarte eta Lege Zientziak	Jose Antonio Rodriguez
Osasun Zientziak	Alberto Loizate
Zientziak	Jacinto Iturbe

6.4. Hurrengo bilkurak. Idazkariordeak hurrengo bilkuren berri eman die euskaltzainei:

- Urriaren 31n Osoko bilkura egingo da, Baionako Euskal Museoa.
- Azaroaren 29an Osoko bilkura (Markina-Xemeinen, Lea-Artibaiko mankomunitatearen egoitzan) eta Ageriko bilkura (Jabier Kaltzakortaren sarrera hitzaldia Markina-Xemeingo Udalean).
- Abenduaren 19an, Osoko bilkura eta Ageriko bilkura Donostian, Luis Villasante Euskararen Ikergeunean.

7. Azken ordukoak.

7.1. Jagonet-en datu-basea eguneratu da. Jagonet-eko datu-baseak 84 galde-erantzun berri eta hainbat galde-erantzun eraberriturik ditu, horien barruan, *mozo-*

rrotu eta *Areatza* sarrerak. Zerbitzu honi dagokionez, A. Urrutiak eta M. Azkaratek *Jagonet*-en galdetzeko modua erraztea eta erabiltzaileari bide errazagoak eskaintzea proposatu dute, besteak beste, eskuragarriago eta erabilgarriago egiteko.

Osoko bilkura amaitu aurretik, M. L. Oñederrak galdetu du Ikerketarako Estatutua jada indarrean dagoen. Andres Urrutiak baietz erantzun dio eta horren testua, nahi izanez gero, bidaliko zaiela hala eskatzen duten euskaltzainei.

Eta besterik ez dela, 12:35 direnean Osoko bilkura bukatutzat eman da. Ondoren, bisita egiteko asmoz, euskaltzainak 2014. urtean Nafarroa Oinez antolatzen duen Zangozako Ikastolara hurreratu dira.

Andres Urrutia Badiola,
euskaltzainburua

Xabier Kintana Urriaga,
idazkaria